

RAADSINFORMATIEBRIEF

Opsteller

Arents, Martine

Team

Klant Contact Centrum

Vergadering van

26 januari 2021

Kenmerk

Z/21/005832 / D/21/006310

Portefeuillehouder

Victor Molkenboer

Vertrouwelijkheid

Openbaar

Onderwerp

Artikel 42 vragen Progressief Woerden over Toegankelijk stemmen

Beantwoording van de vragen

Progressief Woerden heeft de volgende artikel 42-vragen gesteld:

1. Ziet het college, gezien de handreiking (<https://vng.nl/nieuws/handreiking-toegankelijk-stemmen-gepubliceerd>), mogelijkheden om het stemmen in de gemeente Woerden meer toegankelijk te maken dan tot nu toe het geval is?
2. Zo ja, op welke specifieke punten wordt de toegankelijkheid van het stemproces verder verbeterd? Voorziet het college uitdagingen in de communicatie met laaggeletterden en inwoners met een verstandelijke beperking over de corona-aanpassingen bij de aankomende Tweede Kamerverkiezingen.
3. Heeft het college in dit kader extra aandacht voor eenvoudige communicatie naar inwoners bij de Tweede Kamerverkiezingen? Waar bestaan eventuele aanvullende maatregelen uit?

Antwoord:

Deze vragen kunnen wij alle drie direct met een 'Ja' beantwoorden. Graag geven wij in dit document een uitgebreide toelichting op deze beantwoording.

Volgens artikel 29 van het VN-verdrag handicap hebben alle mensen het recht om hun stem uit te brengen. Mensen met een psychische aandoening of lichamelijke, verstandelijke of visuele/gehoorbeperving kunnen echter verschillende belemmeringen ervaren. Welke maatregelen kunnen wij als gemeenten nemen om bij de komende Tweede Kamerverkiezingen drempels voor deze groepen zoveel mogelijk weg te nemen?

In dit document onderscheiden we de volgende groepen met een beperking of aandoening:

- Mensen met een verstandelijke beperking
- Mensen met een visuele beperking
- Mensen met een psychische aandoening
- Mensen met een lichamelijke beperking
- Doven en slechthorenden

Per groep gaan we hieronder in op de drempels die zij tegenkomen in het stemproces en de voorzieningen die wij als gemeenten Woerden en Oudewater treffen om de komende verkiezingen voor de Tweede Kamer meer toegankelijk te maken voor iedereen. Hierbij gebruiken we de volgende bronnen als vertrekpunt:

- Toegankelijkheid Tweede Kamerverkiezing 2017 voor mensen met een beperking: hindernissen én oplossingen (Nivel en Trimbos)
- Handreiking toegankelijk stemmen, tips en voorbeelden voor het inrichten van een stemlokaal voor een specifieke doelgroep (VNG en NVVB)

Mensen met een verstandelijke beperking

Bevindingen

In 2017 heeft bijna de helft van de kiesgerechtigden met een verstandelijke beperking niet gestemd. Bij twee derde van hen had hulp geen verschil gemaakt. Volgens hun naasten begrijpen ze niet wat verkiezingen zijn, of kunnen ze niet lezen en schrijven.

De mensen die wel hebben gestemd ondervinden obstakels bij het lezen en begrijpen van de informatie en de handelingen in het stemlokaal, zoals het lezen, begrijpen en invullen van het stembiljet.

Van de kiesgerechtigden met een verstandelijke beperking weet een kwart dat ze met een volmacht kunnen stemmen, maar vrijwel niemand van deze groep overweegt er gebruik van te maken.

Constatering is dat mensen met een verstandelijke beperking moeite hebben met bijeenkomsten, websites, sociale netwerksites als facebook en twitter en kranten. Vanuit de politieke partijen kan hier wellicht naar een juiste ingang gezocht worden.

Voorzieningen

We benaderen instellingen in de geestelijke gezondheidszorg met het verzoek om het stemmen voor de Tweede Kamerverkiezingen en de relevantie hiervan bij hun bewoners echt onder de aandacht te brengen. Hiermee krijgt deze groep net dat zetje in de rug om met de voorbereiding aan de slag te gaan. Op onze websites geven we ook aandacht aan toegankelijk stemmen, met specifieke aandacht voor deze groep stemgerechtigden.

In de voorbereidingsfase op de verkiezingen helpen we de instellingen, hun bewoners en zelfstandig wonende mensen met een geestelijke beperking met online materiaal. Hiervoor plaatsen we informatie over het onderwerp op onze websites, met links naar de volgende websites:

www.hoewerkststemmen.nl

www.stemjijook.nl

Beide websites bieden informatie aan op een niveau dat past bij deze groep mensen. Hierdoor hopen wij dat mensen in deze groep makkelijker besluiten deze verkiezingen hun stem te gaan uitbrengen.

Op zaterdag 13 februari vindt een online verkiezingsdebat in Duidelijke Taal plaats, in Nieuwspoor (Den Haag). Dit debat is bedoeld om mensen met een lichte verstandelijke beperking op een informele en aansprekende wijze te helpen om tot een stemkeuze te komen. Dit debat gaan we ook op onze websites promoten.

Er is speciaal voor de doelgroep een 'Stem jij ook?'-verkiezingskrant ontwikkeld over de Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart 2021. Een krant in simpele taal en met heldere illustraties. We hebben hier 50 exemplaren van besteld om te verspreiden in beide gemeenten.

Tot slot promoten we dat men met een volmacht kan stemmen.

Mensen met een visuele beperking

Bevindingen

Ruim 80 procent van de zelfstandig stemmers met een visuele beperking ondervindt moeilijkheden in het stemlokaal, vooral met het lezen en invullen van het stembiljet. Soms wordt hulp in het stemhokje geweigerd door de medewerkers van het stembureau en kan iemand niet stemmen.

Voorzieningen

Op alle stembureaus zijn al speciale loepen met een lampje beschikbaar.

Hulp bij het stemmen in het stemhokje is volgens de Kieswet toegestaan. Niet alleen door medewerkers van het stembureau, maar ook door een persoon van hun eigen keuze. Dit brengen wij dan ook onder de aandacht; zowel bij de doelgroep als bij leden van de stembureaus.

Een kandidatenlijst in grote letters en een kandidatenlijst in braille liggen ter inzage voor belangstellenden, zowel op het stadskantoor in Oudewater als op het gemeentehuis in Woerden (let wel, de corona maatregelen worden hier in acht genomen). Een digitale versie van een kandidatenlijst in grote letters wordt geplaatst op beide websites.

We bekijken deze verkiezingen of stemlokalen en stemhokjes voldoende verlicht zijn. Zo mogelijk passen we deze nog aan tijdens deze verkiezingen. Anders nemen we dit mee naar de volgende verkiezingen.

Mensen met een psychische aandoening

Bevindingen

Deze groep ondervindt over het algemeen zeer weinig beperkingen in het gehele stemproces. Voornamelijk angst om naar buiten te gaan/onder mensen te komen speelt bij deze groep een rol. Vrijwel de gehele groep weet dat stemmen bij

volmacht mogelijk is.

Voorzieningen

Geen.

Mensen met een lichamelijke beperking

Eind 2018 is er voor elk stembureau in onze gemeenten een toegankelijkheidsstoets uitgevoerd. Deze toets heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd voor een verbeterde toegang voor minder-validen. Deze zijn deels nog niet gerealiseerd. Dit lukt ook niet vóór maart 2021. Later dit jaar willen wij dit in projectvorm oppakken, zodat alle aanbevelingen klaar zijn vóór de gemeenteraadsverkiezingen in 2022.

Wat we wel gaan doen, is op elk stembureau twee stoelen zetten voor mensen die graag even willen zitten tijdens het wachten. Voor de volgende verkiezingen onderzoeken we of we tevens stemhokjes kunnen inrichten waar mensen zittend hun stem kunnen uitbrengen.

Doven en slechthorenden

Bevindingen

Mensen met een gehoorbeperking ondervinden binnen het gehele stemproces voornamelijk problemen in het stemlokaal, specifiek in de communicatie met de stembureauleden. Zeker in coronatijd wordt communicatie met deze doelgroep bemoeilijkt door het dragen van een mondkapje: dit maakt liplezen bijvoorbeeld onmogelijk.

Voorzieningen

Herkenning en erkenning van de beperking van doven en slechthorenden is voor deze groep erg belangrijk. Dit zullen wij vooraf kenbaar maken aan de voorzitters en leden van de stembureaus.

Verder zullen wij de medewerkers van de stembureaus vragen, daar waar nodig actief bij te dragen aan een goede communicatie met betrokkenen: de stemmer aankijken, duidelijk articuleren, gebaren gebruiken, en eventueel bij onduidelijkheid trefwoorden opschrijven.

Kosten

Verkiezingskrant: 10,- euro

Gebruikte bronnen

www.kiesraad.nl

www.prodemos.nl

www.stemjijook.nl

www.hoewerktstemmen.nl

<https://mensenrechten.nl/nl/publicatie/37739>

<https://www.nivel.nl/nl/nieuws/verkiezingen-kunnen-laagdrempliger-voor-mensen-met-een-beperking>

https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Rapport_toegankelijkheid_verkiezingen_NIVEL_2017.pdf

<https://vng.nl/nieuws/handreiking-toegankelijk-stemmen-gepubliceerd>

Bijlagen

Schriftelijke vragen Progressief Woerden met JOIN nummer D/21/006308

Schriftelijke vragen - Toegankelijk stemmen

Op de website van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) zien we dat er de handreiking “toegankelijk stemmen” is uitgebracht (<https://vng.nl/nieuws/handreiking-toegankelijk-stemmen-gepubliceerd>). We zijn trots dat wij als gemeente Woerden ons eerder hard hebben gemaakt voor toegankelijkheid van de verkiezingen voor mensen met beperkingen.

Daarom stellen wij graag de volgende vragen:

1. Ziet het college, gezien de handreiking, mogelijkheden om het stemmen in de gemeente Woerden meer toegankelijk te maken dan tot nu toe het geval is?
2. Zo ja, op welke specifieke punten wordt de toegankelijkheid van het stemproces verder verbeterd?

Voorziet het college uitdagingen in de communicatie met laaggeletterden en inwoners met een verstandelijke beperking over de corona-aanpassingen bij de aankomende Tweede Kamerverkiezingen.

3. Heeft het college in dit kader extra aandacht voor eenvoudige communicatie naar inwoners bij de Tweede Kamerverkiezingen? Waar bestaan eventuele aanvullende maatregelen uit?

Marieke van Noort, Progressief Woerden